

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

2 май 1996 година*

„Социална сигурност – Признаване на нетрудоспособност”

По дело C-206/94

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕО от страна на Bundesarbeitsgericht (Германия) в производството, висящо пред този съд между

Brennet AG

и

Vittorio Paletta

относно тълкуването на член 22, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, стр. 2) в редакцията му след Регламент (ЕИО) № 2001/83 на Съвета от 2 юни 1983 г. (ОВ L 230, стр. 6) и относно тълкуването и действителността на член 18, параграфи 1 - 5 от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. относно определяне реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 (ОВ L 74, стр. 1),

СЪДЪТ,

в състав: г-н G. C. Rodríguez Iglesias, председател, г-н C.N. Kakouris, г-н J.-P. Puissochet и г-н G. Hirsch, председатели на състав, г-н G. F. Mancini, г-н F. A. Schockweiler, г-н J. C. Moitinho de Almeida (докладчик), г-н P. J. G. Картеун, г-н J. L. Murray, г-н H. Ragnemalm, г-н L. Sevón и г-н M. Wathelet, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Cosmas,

секретар: г-н H.A. Rühl, главен администратор,

като има предвид писмените становища, представени:

- за Brennet AG, от адв. Jobst-Hubertus Bauer, Rechtsanwalt, Щутгарт,

- за г-н Paletta, от адв. Horst Thon, Rechtsanwalt, Офенбах,

- за германското правителство, от г-н Ernst Röder, Ministerialrat във Федералното министерство на икономиката, в качеството на представител,

* Език на производството: немски.

- за Съвета на Европейския съюз, от г-жа Sophia Kyriakopoulou и г-н Guus Houttuin, членове на правната служба, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-жа Maria Patakia, член на правната служба и г-н Horstpeter Kreppel, служител, командирован в тази служба, в качеството на представители,

предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на Brennet AG, за което се явяват адв. Jobst-Hubertus Bauer и Martin Diller, Rechtsanwaelte, Щутгарт, на германското правителство, за което се явява г-н Ernst Röder, на Съвета, за който се явяват г-жа Sophia Kyriakopoulou и г-н Guus Houttuin, и на Комисията, за която се явяват г-жа Maria Patakia и г-н Horstpeter Kreppel, в съдебното заседание от 14 ноември 1995 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание на 30 януари 1996 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 27 април 1994 г., постъпило в Съда на 14 юли същата година, Bundesarbeitsgericht (федералният трудов съд) е поставил по силата на член 177 от Договора за ЕО три преюдициални въпроса относно тълкуването на член 22, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, стр. 2) в редакцията му след Регламент (ЕИО) № 2001/83 на Съвета от 2 юни 1983 г. (ОВ L 230, стр. 6, наричан по-нататък „Регламент № 1408/71”) и относно тълкуването и действителността на член 18, параграфи 1 - 5 от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. относно определяне реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 (ОВ L 74, стр. 1).

2. Въпросите са повдигнати в рамките на спор между г-н Paletta, италиански гражданин, и неговия работодател, дружеството Brennet (наричано по-нататък „Brennet”), установено в Германия, във връзка с отказа му да продължи да изплаща заплатата на заинтересования в съответствие с Lohnfortzahlungsgesetz (германския закон за продължаване изплащането на заплати) от 27 юли 1969 г. (BGBl. I, стр. 946, наричан по-нататък „LFZG”).

3. Съгласно LFZG, когато след началото на своята заетост, служител не е в състояние да изпълнява работата си поради това, че не по негова вина не е годен за работа, работодателят трябва да продължи да му изплаща заплатата му за срок до шест седмици.

4. От преписката по делото става ясно, че г-н Paletta, заедно със съпругата и двете си деца, съобщава за заболяване по време на отпуск, предоставен им от Brennet за периода 17 юли - 12 август 1989 г., като Brennet отказва да изплаща

заплатата им през първите шест седмици след началото на заболяването на основание, по мнение на дружеството, че не е обвързано от медицинските констатации, направени в чужбина, в чиято достоверност е имало основателни причини да се съмнява.

5. При тези обстоятелства *Arbeitsgericht Lörrach*, сезиран със спора, е поставил пред Съда няколко преюдициални въпроса относно тълкуването на член 18 от Регламент № 574/72.

6. С Решение от 3 юни 1992 г., по дело *Paletta* (C-45/90, Recueil стр. I-3423) Съдът е решил, че член 18, параграфи 1 - 4 от Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че компетентната институция, дори когато тя е работодателят, а не социалноосигурителна институция, е обвързана фактически и правно от медицинските констатации, направени от институцията по място на пребиваване или престой във връзка с началото и продължителността на нетрудоспособността, ако не е поискала преглед на заинтересуваното лице от лекар по неин избор, както ѝ позволява параграф 5 от същия член.

7. Предвид на този отговор, *Arbeitsgericht* уважава искането на г-н *Paletta* и членовете на неговото семейство. При обжалване решението е потвърдено от *Landesarbeitsgericht*.

8. След това *Brennet* подава жалба за „преразглеждане“ пред *Bundesarbeitsgericht*, който изразява съмнения по няколко пункта, касаещи обхвата на Решението по дело *Paletta*, посочено по-горе.

9. Първо препращащият съд се пита дали ищецът може основателно да се позовава на член 22, параграф 1, буква а) от Регламент № 1408/71 за да получи изплащане на заплатата си за целия или част от периода на спорната нетрудоспособност. Съгласно член 22, параграф 1, буква а) правото на парични обезщетения, включващо правото да се продължи изплащането на заплати в съответствие с *LFZG*, се предоставя единствено, когато състоянието на работника „налага необходимост от незабавни“ обезщетения. Приложимото германско законодателство обаче, което предвижда изплащането на заплатата единствено в края на всеки месец, изглежда не допуска незабавното плащане на спорните обезщетения.

10. На второ място, националният съд отбелязва, че на практика удостоверенията за нетрудоспособност не винаги отразяват реалното положение, особено ако са неправомерно издадени или получени. Предвид на това обстоятелство, *Bundesarbeitsgericht* приема последователно във времето, че в случай на злоупотреба работодателите могат да оспорват достоверността на медицинските удостоверения. Те следва, за да направят това, да твърдят въз основа на достатъчни подкрепящи доказателства, че са налице сериозни основания да се постави под съмнение съществуването на нетрудоспособността. При това положение работникът следва да представи допълнителни доказателства, че нетрудоспособността е реална.

11. Съгласно решението за препращане, отговорът, даден от Съда в Решението по дело *Paletta*, посочено по-горе, не дава възможност за достатъчно ясен

отговор на въпроса дали и до каква степен националният съд може, прилагайки член 18 от Регламент № 574/72, да вземе предвид наличието на злоупотреба от страна на заинтересования.

12. В това отношение, Bundesarbeitsgericht отбелязва, че фактът, че работодателя може да приведе доказателства, които еднозначно или с достатъчна степен на вероятност да покажат, че несъществуването на нетрудоспособността не е несъвместимо с целите на разглеждания регламент. Напротив, ако на работодателите бъде забранено да се възползват от тази възможност, служителите, които заболяват в чужбина биха разполагали с преимущество при съпоставяне с тези, които заболяват в Германия, положение, което може да бъде оспорено пред съда, понеже, както се упоменава в преамбюла, целта на Регламент 1408/71 е да осигури равно третиране на всички граждани на държавите-членки съгласно различните национални законодателства, както и да гарантира обезщетения за социална сигурност на работниците и лицата на тяхна издръжка независимо от мястото им на работа или пребиваване.

13. На трето място, Bundesarbeitsgericht пита дали, ако член 18 от Регламент 574/72 трябва да се тълкува в смисъл, че лишават работодателите от възможността да изтъкват наличието на злоупотреба в производството пред националният съд, тази разпоредба би продължила да е в съответствие с принципа за пропорционалност. Целта, преследвана от член 18, не изисква на работодателите да се отказва възможността да привеждат доказателства за наличие на злоупотреба. Нито пък доказването на злоупотреба по някакъв начин не компрометиращо свободното движение на работници, а позволява да се попречи на ищите по измамлив начин да получават обезщетения, на които нямат право.

14. С оглед на тези съмнения, Bundesarbeitsgericht решава да спре производството, за да постави пред Съда следните преюдициални въпроси:

„(1) В светлината на изискването за незабавно предоставяне на обезщетения, дали Регламент (ЕИО) № 1408/71 престава да се прилага относно продължаване изплащането на заплата от работодателя съгласно член 22, параграф 1, ако според съответното германско законодателство обезщетенията не са платими до изтичането на определен период (три седмици) от началото на нетрудоспособността?

(2) Дали тълкуването на член 18, параграфи 1 - 4 и член 18, параграф 5 от Регламент (ЕИО) № 574/72 от 21 март 1972 г., което Съдът е дал Решението от 3 юни 1992 г. по дело C-45/90 означава, че на работодателя е забранено да привежда доказателства за злоупотреба, които еднозначно или с достатъчна степен на вероятност показват, че не съществува нетрудоспособност?

(3) В случай на положителен отговор на втори въпрос, дали член 18 от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. противоречи на принципа за пропорционалност (член 3б, алинея 3 от Договора за ЕО)?”

По първия преюдициален въпрос

15. С този въпрос, националният съд пита дали член 22, параграф 1, буква а) (ii) от Регламент № 1408/71 трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася до национална правна уредба, съгласно която служителят има право в случай на нетрудоспособност да продължи да получава заплатата си за определен срок, макар същата да не е платима до изтичането на определен период след началото на нетрудоспособността.

16. Съгласно член 22, параграф 1 от Регламент № 1408/71 работникът, който отговаря на предвидените от законодателството на компетентната държава условията за придобиване на право на обезщетения в случай на болест или майчинство и:

„а) чието състояние налага необходимост от незабавни обезщетения по време на пребиваване на територията на друга държава-членка

...

има право:

i) на предоставяните от името на компетентната институция обезщетения в натура от институцията по мястото на престой или пребиваване, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство, като осигурено при нея лице; въпреки това, продължителността на периода, през който се предоставят обезщетенията, се урежда от законодателството на компетентната държава;

ii) на предоставяните от компетентната институция парични обезщетения, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство. Въпреки това, по споразумение между компетентната институция и институцията по място на престой или пребиваване, такива обезщетения могат да се предоставят от последно упоменатата институция от името на първата посочена институция, в съответствие с разпоредбите на законодателството на компетентната държава.”

17. Според Brennet на член 18 от Регламент № 574/72, приложим, когато нетрудоспособността възниква по време на престой на заинтересуван работник в държава-членка, различна от компетентната държава-членка съгласно член 24 от този регламент, е възможно позоваване единствено, ако условията, определени в член 22, параграф 1, буква а) (ii) от Регламент № 1408/71 са изпълнени. В противен случай предоставянето на обезщетения се урежда само от законите на компетентната държава-членка, в случая Германия.

18. В това отношение Brennet твърди, че като въвежда израза „чието състояние налага необходимост от незабавни обезщетения” в член 22, законодателят на Общността е имал за цел да ограничи действието на процедурата, предвидена в него, до неотложните случаи. Съгласно германското законодателство правото да се продължи изплащането на заплата възниква не в началото на нетрудоспособността, а към датата, на която е платима заплатата съгласно условията на наемане, а именно в края на всеки месец. Следователно г-н Paletta не е имал незабавна нужда от обезщетения в брой, тъй като не е бил в състояние

да поиска заплатата си до 31 август 1989 г., т.е. 24 дни след настъпване на нетрудоспособността.

19. Тълкуването на член 22, параграф 1, буква а) (ii) от Регламент № 1408/71 не може да се приеме.

20. Както правилно изтъква Комисията, като определя, че здравословното състояние на болния трябва „наложи необходимост от незабавни обезщетения”, тази разпоредба изисква потвърждаването на медицинска необходимост от незабавни обезщетения. Това условие безусловно включва „обезщетенията в натура”, необходими незабавно, а допълнително предполага, че в неотложни случаи съответният работник трябва да има правото на „парични обезщетения”, които, както следва от практиката на Съда (Решение от 30 юни 1966 г., по дело Vaassen-Göbbels, 61/65, Recueil стр. 377), основно са предназначени да обезщетят загубения доход от страна на болния работник и поради това имат за цел да покрият неговата издръжка, която в противен случай би била застрашена.

21. Освен това тезата, защитавана от Brennet, би довела до положение, в което единствено работниците, които заболяват на или около датата на изплащане на своите заплати, биха могли да се ползват от член 22. Подобно тълкуване, което пренебрегва нуждите на болните работници, е несъвместимо с целите, преследвани от въпросната разпоредба.

22. Следователно на първия въпрос трябва да се отговори, че член 22, параграф 1, буква а) (ii) от Регламент № 1408/71 трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася до национална правна уредба, съгласно която служителят има право в случай на нетрудоспособност да продължи да получава заплатата си за определен срок, макар същата да не е платима до изтичането на определен период след началото на нетрудоспособността.

По втория преюдициален въпрос

23. В Решението по дело Paletta, посочено по-горе, Съдът се е ограничил да тълкува член 18, параграфи 1 - 4 от Регламент № 574/72, като не разглежда специално възможността за злоупотреба или неправилно използване на тази разпоредба.

24. Що се отнася до въпроса дали националният съд може, при наличие на злоупотреба от заинтересуваните, да постави под въпрос удостоверяването на нетрудоспособността, направено в съответствие с член 18 от Регламент № 574/72, трябва да се напомни, че съгласно практиката на Съда не може да има позоваване на правото на Общността с цел злоупотреба или измама (вж., по-специално в областта на свободното предоставяне на услуги Решение от 3 декември 1974 г., по дело Van Binsbergen, 33/74, Recueil стр. 1299, точка 13 и Решение от 5 октомври 1994 г., по дело TV10, C-23/93, Recueil стр. I-4795, точка 21; в областта на свободното движение на стоки, Решение от 10 януари 1985 г., по дело Leclerc и други, 229/83, Recueil стр. 1, точка 27; в областта на свободното движение на работници, Решение от 21 юни 1988 г., по дело Lair, 39/86, Recueil стр. 3161, точка 43; в областта на Общата селскостопанска

политика, Решение от 3 март 1993 г., по дело General Milk Products, C-8/92, Recueil стр. I-779, точка 21).

25. Макар националните съдилища да могат поради това да вземат предвид въз основа на обективни доказателства злоупотребата или измамното поведение от страна на заинтересувания с цел, когато е уместно, да му откажат ползването от разпоредбите на правото на Общността, на които той желае да се позове, те все пак следва да оценяват това негово поведение в светлината на целите, преследвани от тези разпоредби.

26. Прилагането на съдебната практика, упомената от националния съд, съгласно която работникът трябва да представя допълнителни доказателства, че удостоверената от медицински орган нетрудоспособност е действителна в случаите, когато работодателят твърди на основание на достатъчно подкрепящи доказателства, че са налице сериозни основания да се постави под съмнение съществуването на изтъкваната нетрудоспособност, не е в съответствие с целите, преследвани от член 18 от Регламент № 574/72. Работникът, чиято нетрудоспособност възниква в държава-членка, различна от компетентната, ще бъде изправен пред трудности, свързани с получаването на доказателства, каквито правната уредба на Общността фактически се стреми да премахне.

27. От друга страна тази разпоредба не лишава работодателите от възможността да привеждат доказателства, когато е уместно, в подкрепа на констатацията от страна на националния съд относно злоупотреба или измамно поведение на заинтересования работник относно това, че макар той да твърди, че е станал нетрудоспособен, като нетрудоспособността е била удостоверена в съответствие с член 18 от Регламент № 574/72, той изобщо не е бил болен.

28. Следователно на втория въпрос трябва да се отговори, че тълкуването на член 18, параграфи 1 - 5 от Регламент № 574/72, направено от Съда в Решението по дело Paletta, посочено по-горе, не означава, че на работодателите е забранено да привеждат доказателства, когато е уместно, в подкрепа на констатацията от страна на националния съд относно злоупотреба или измамно поведение на заинтересования работник относно това, че макар той да твърди, че е станал нетрудоспособен, като нетрудоспособността е удостоверена в съответствие с член 18, той не е бил болен.

29. Предвид на отговора, даден на втория преюдициален въпрос, не е необходимо да се отговаря на третия въпрос.

По съдебните разноски

30. Разходите, направени от германското правителство и от Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от Bundesarbeitsgericht, с
Определение от 27 април 1994 г., реши:

1. Член 22, параграф 1, буква а) (ii) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността в редакцията му след Регламент (ЕИО) № 2001/83 на Съвета от 2 юни 1983 г., трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася до национална правна уредба, съгласно която служителят има право в случай на нетрудоспособност да продължи да получава заплатата си за определен срок, макар същата да не е платима до изтичането на определен период след началото на нетрудоспособността.

2. Тълкуването на член 18, параграфи 1 - 5 от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. относно определяне реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71, направено от Съда в Решението от 3 юни 1992 г., по дело Paletta (C-45/90, Recueil стр. I-3423), не означава, че на работодателите е забранено да привеждат доказателства, когато е уместно, в подкрепа на констатация от страна националния съд относно злоупотреба или измамно поведение на заинтересувания работник относно това, че макар той да твърди, че е станал нетрудоспособен, като нетрудоспособността е удостоверена в съответствие с член 18, той не е бил болен.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 2 май 1996 година.

Подписи